

بررسی تطبیقی نحوه آفرینش فضاهای معماری در نگارگری ایرانی^۱

هانیه جهاندار لاشکی^{۱*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه معماری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران haniye3009@gmail.com
:

چکیده

نمایش فضا همواره در هنر، امری بدیهی است. به تبع در آثار نگارگران ایرانی، نمایش فضا به ایجاد یک فضای تجسمی گسترده برای روایت‌گری موضوعات داستانی کمک می‌کند. فضای نگارگری ایرانی، فضای عالم مثال است. در ترسیم این فضای مثالی، محدود نبودن به زمان و مکان مادی سبب می‌شود نگارگر قادر باشد در یک زمان، اشیاء و اماکن را از چند زاویه مختلف رؤیت کند. مطلق بودن زمان در این فضا، سبب ترسیم تمامی اوقات (حتی صحنه های شب) در نوری یکدست، یکنواخت و منتشر شده است. عدم محدودیت به زمان و مکان فیزیکی در نگارگری ایرانی، امکانات بیان بصری بیشتری در اختیار هنرمند نگارگر قرار می‌دهد. نگارگری ایرانی با انطباق درست از مفهوم فضای معماری می‌تواند نمایشگر مراتبی از واقعیت باشد و انسان را از وجوه مادی به وجوه غیر مادی و مراتب بالاتر از وجود و آگاهی رهنمود کند. که در این مقاله برای رسیدن به این مهم با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی به تطبیق فضای معماری در فضای نگارگری ایرانی خواهیم پرداخت تا صور کاملاً واقعی برای انسانها از واقعیت را نمایان سازد

واژه‌های کلیدی: فضا، معماری، نگارگری، ایرانی

۱- مقدمه

شناخت فضای خیالی موجود در نگارگری ایرانی با توجه به پیش زمینه های نظری و فکری که موجب ایجاد آثار برجای مانده در این حوزه شده است، صورت پیچیده و نا شناخته ای را در بر دارد. [۱]
نگارگری ایرانی هنری است که توانسته در گذرگاه زمان، راه و رسم به ترسیم کشیدن جمال را برپا دارد و بر روی بال های پرواز خیال نگارگر از جمال صوری به سوی جهان و اموری فراتر از آنچه مشهود در حواسظاهری پنجگانه اش است، کشیده شود. جهانی که سهرودی ضمن اذعان به وجود آن تلاش نموده با دلایلی وجود آن را اثبات نماید و همه حکمای اسلام و ایران نیز به این بحث بازگشته و آن را بسط داده و در حکمت سرچشمه، از آن سیراب شوند. نگارگر ایرانی چنان حکیمی اشراقی با ورود به عرصه شهود و اشراق با پیروی از مفهوم فضای منفصل (عالم خیال)، توانسته سطح دو بعدی نگارگری را به تصویری از مراتب هستی مبدل سازد و با ارتقای بیننده از افق حیات عادی و وجود مادی به مرتبه ای عالی تر، او را متوجه جهانی سازد،

^۱ این مقاله مستخرج از پایان نامه در مقطع ارشد با عنوان مرکز نگارگری با رویکرد معماری ایرانی با نویسندگی هانیه جهاندار لاشکی و راهنمایی دکتر حسین سلطانزاده می باشد.